

AKROPOLITÁN

40

1985–2025

NOVÁ AKROPOLIS
ŠKOLA FILOZOFIE

Česká republika

AKROPOLITÁN

FILOZOFIE - KULTURA - DOBROVOLNICTVÍ

Elektronický časopis č. 183, září 2025

Filozofie, kterou navrhujeme, je způsob života dostupný všem, což znamená uplatňování učení velkých mudrců v praxi.

Kultura je uskutečňování lidských hodnot v životě, čímž se stává aktivní, využívá kvality každého člověka a rozšiřuje obzory.

Dobrovolnictví je plodem vůle vložené do služby ostatním. Neexistuje větší bohatství, než je ochota.

BRNO

www.akropolis.cz/brno

HRADEC KRÁLOVÉ

www.akropolis.cz/hradec

LIBEREC

www.akropolis.cz/liberec

OLOMOUČ

www.akropolis.cz/olomouc

OSTRAVA

www.akropolis.cz/ostava

PLZEŇ

www.akropolis.cz/plzen

PRAHA

www.akropolis.cz/praha

ZLÍN

www.akropolis.cz/zlin

Šéfredaktorka

Slavica Kroča

Odpovědná redaktorka

Ivana Hurytová

Redakce a grafická úprava:

Eva Bímová,

Martina Flaitingrová, Ondřej Aksamít,

Jana Aksamítová, Petra Pavlíčková,

Samuel Bíma, Aleš Gabriel

Nová Akropolis se nemusí plně ztotožňovat s obsahem uveřejněných textů, odpovídají za ně výhradně jejich autoři.

Všechna práva vyhrazena.

Tento časopis nebo jakákoli jeho část nesmí být reprodukovány v jakékoli formě bez předchozího písemného svolení vydavatele.

4

ROZHOVOR SE ZAKLADATELKOU

NOVÉ AKROPOLIS

V ČESKÉ REPUBLICE

PhDr. SLAVICOU KROČA

NOVÁ AKROPOLIS
ŠKOLA FILOZOFIE

10

NÁHODA NEBO PŘÍČINNOST

11

HRDINA V NÁS

13

KROKY PRO ZÍTŘEK

14

STAROVĚKÁ ALEXANDRIE JAKO INSPIRACE
SOUŽITÍ, VZDĚLANOSTI A EKLEKTICISMU

V tomto měsíci, konkrétně 29. září, oslaví Nová Akropolis v České republice čtyřicet let své činnosti. Když se ohlédneme k úplným počátkům, v našich vzpomínkách znovu ožívá velký sen zakladatelky Slavici Kroča, která s odvahou a vytrvalostí v lidech probouzela zájem o praktickou filozofii. Byl to začátek dlouhé a krásné cesty, která propojila nespočet generací. Každé z nich se otevíraly nové možnosti poznávání sebe sama, světa kolem nás, událostí, které prožíváme, a především pochopení důležitosti lásky k moudrosti, jež přináší naději na život v lepším a krásnějším světě.

Z minulosti, kterou jsme společně prožili, si často vybavujeme především události, aktivity či projekty, za nimiž stálo mnoho úsilí a nasazení. Avšak život školy filozofie je jako mozaika, složená i z mnoha každodenních příběhů. Ty se mohou na první pohled zdát méně významné, ale ve skutečnosti právě ony dávají životu jeho pravou hodnotu, neboť bez malých věcí by se nikdy nezrodily ty velké. Možná nejsou zachyceny na fotografiích ani zmiňovány v tiskových zprávách, ale věřím, že právě ony tvoří skrytou duši cesty, po níž společně kráčíme k poznání.

V tradičních filozofických textech nacházíme příběhy mudrců, kteří se jimi stali právě proto, že navzdory proměnám života a doby neztratili nic ze svého počátečního nadšení a vytrvale bojovali proti nevědomosti odvážným šířením poznání. Vážili si každého zdánlivě obyčejného okamžiku, ve kterém mohli projevit více ctnosti a přiblížit se tak ideálu moudrosti, opírajíce se o odhalené pravdy a věčné filozofické hodnoty, jež se staly součástí jejich každodenního života.

Za čtyřicet let jsme byli svědky mnoha proměn ve společnosti a jejích hodnot a učili jsme se v nich rozpoznávat nové příležitosti. Znovu a znovu jsme však vnímali, že to, co přetrvává, je touha člověka po nalezení smyslu, štěstí, dobra a krásy. Tyto hluboké vnitřní pocity jej provázejí stále, a právě i v nesnadných chvílích života se často ještě více prohlubuje jeho zájem o hledání pravdy a skutečné moudrosti. Těžké okamžiky vyvolávají vždy mnoho otázek, a když na ně nenalézáme odpovědi, cítíme se ztraceni a vnitřně oslabeni. Proto je filozofie pramenem velké vnitřní síly a moudrou učitelkou života.

Nová Akropolis není teoretickou školou, ale prostřednictvím živé filozofie otevírá prostor pro probouzení skrytých potenciálů a k získávání trvalých životních zkušeností, které se stávají součástí nitra člověka. Právě bohatství se nachází v našem nitru, a když ho jednou nalezneme, nemůže nám jej nikdo vzít. Naopak, nově nabyté schopnosti můžeme využít pro dobro společnosti a světa, v němž žijeme.

Filozofie nám dává sílu vidět náš svět reálně, a přesto neztratit schopnost snít. Učí nás radovat se z maličkostí, aniž bychom ztratili ze zřetele propojení mezi vším a všemi a potřebu lepšího soužití. Pomáhá nám stát nohama pevně na zemi a zároveň si uchovat povznesené vědomí, otevřené a laskavé srdce. Jsem přesvědčena, že svět potřebuje praktickou filozofii a lidi, kteří chtějí myslet, cítit a jednat s moudrostí. Potřebuje srdce, jež dokáže milovat pravdu a ruce, jež ji ztvární v dobrých a krásných činech.

Jsem vděčná, že jsem mohla prožít velkou část svého života v Nové Akropolis a být na blízku svým učitelům, kteří otevřeli cestu Nové Akropolis v České republice. Že jsem mohla navázat mnohá filozofická přátelství opírající se o vzájemnou důvěru a opravdové lidské hodnoty. Věřím, že k lepší budoucnosti může přispět každý člověk, který si uvědomí, že změna nepřichází zvenčí, ale začíná rozhodnutím, jež můžeme učinit právě nyní.

Přeji všem Akropolitánům v České republice šťastné 40. výročí!

Eva Bímová

ROZHOVOR SE ZAKLADATELKOU NOVÉ AKROPOLIS V ČESKÉ REPUBLICE PhDr. SLAVICOU KROČA

U příležitosti 40. výročí Nové Akropolis v České republice jsme hovořili s PhDr. Slavicou Kroča, zakladatelkou mezinárodní Školy filozofie Nová Akropolis v České republice a současnou koordinátorkou jedenácti evropských států. V rozhovoru jsme se dotkli jak osobních, tak širších témat: jaká byla její cesta v rámci Nové Akropolis, jaký je opravdový význam filozofie a v čem je přínosná pro současného člověka a svět.

Kdy a jak jste se seznámila s Novou Akropolis?

Abych mohla mluvit o tom, kdy a jak jsem se seznámila s Novou Akropolis, musím se v první řadě zmínit o jejím zakladateli. Mezinárodní organizaci Nová Akropolis založil prof. Jorge Angel Livraga 15. července 1957. Vzorem mu byly klasické školy filozofie, jako je pythagorejská škola, Platonova Akademie či různá eklektická hnutí během dějin. Prof. Livraga říká: *Jsme si vědomi toho, že lidstvo vlastní obrovský poklad moudrosti, která zůstává skrytá a zapomenutá, mimo dosah mládeže. Moudrosti, která nabízí odpovědi na otázky o smyslu života a způsobech, jak zlepšovat společnost a svět, který nás obklopuje.*

S touto školou filozofie jsem se seznámila v Záhřebu, v bývalé Jugoslávii, v roce 1981 na konci svého studia na filozofické fakultě. Nadchla mě jednoduchost a srozumitelnost výkladu některých filozofických děl, která se mi předtím zdála nejasná. Ale také její principy a cíle, protože jsou etické a morální.

Jací byli vaši učitelé?

Profesor Livraga, s nímž jsem se poprvé setkala v roce 1982, na mne zapůsobil tak silně, že pro to nelze najít slova, neboť jsou to city patřící duši. Čím? Jeho vyprávění a odpovědi na naše otázky byly jednoduché a srozumitelné. Každý se potom ptal sám sebe, jak je možné, že jsem na to nepřišel sám, když je to tak jednoduché a jasné? Časem jsem pochopila, že čím je člověk moudřejší, tím méně potřebuje slov, aby něco vysvětlil, a tím více používá jednodušší slovník a příklady ze života, aby mu všichni rozuměli, bez ohledu na vzdělání.

Totéž mohu říci o prof. Delii Steinberg Guzmán, se kterou jsem se vídala velice často, protože jsem u ní poslouchala přednášky a často jsme spolu cestovaly do států, jichž jsem koordinátorkou. S oběma jsem měla výtečné vztahy a byli pro mne velikou oporou, příkladem a životními rádci. Jejich dopisy a slova jsou pro mne pokladem, který je věčný a vždy inspirující. To, o čem mluvili, to také žili, a učili i své učedníky, aby v životě uplatňovali to, co je učili, a to, co učí oni sami své posluchače.

Co Vás inspirovalo k založení Nové Akropolis v Československu, dnešní České republice?

Právě životní příklad mých učitelů. Chtěla jsem, aby i v dalších státech měli lidé možnost seznámit se s touto pokladnicí moudrosti a ozdobit svůj život drahokamy, které obsahuje, protože usnadňují rozhodování a utišují bolesti, které všichni v jistých okamžicích cítíme, když narazíme na překážky.

Jaké zde byly její začátky?

Když jsem v roce 1985 přijela do Československa, nebylo to snadné. Nebylo možné získat povolení k pobytu, pracovat, registrovat jakoukoli mezinárodní organizaci. Přednášky v bytě jsme měli pro mladé studenty, kteří se chtěli o filozofii dozvědět něco, co se neučilo na fakultě. Ale těch prvních „ilegálních“ pět let nám umožnilo připravit budoucí instruktory, takže jsme v roce 1990 po obdržení registrace mohli začít pořádat přednášky a kurzy pro veřejnost. Zájem byl obrovský a na některé přednášky přišlo i přes tři sta posluchačů. I nás to překvapilo, ale tato první „veřejná“ léta umožnila vytvořit jádro naší budoucí činnosti.

Jaké výzvy jste v počátcích překonávala a která byla pro vás největší?

Nemít pobyt, práci, fyzickou jistotu v životě. Nemít přátele a seznámit se s těmi, které by naše přednášky mohly zajímat. Ale jistota v Ideál, který jsme přenášeli, to překonala. Také jsem si všimla, že mnoho lidí neví, co slovo filozofie znamená, a proto se jí nezabývá a nemá o ni zájem. Když se však vysvětlí, že je to láska k moudrosti a že filozof je ten, kdo tuto moudrost, kterou získává, postupně ve svém životě uplatňuje a žije jí tím, že uvádí do souladu své myšlenky, city a činy, zájem o filozofii je větší, protože každá láska touží být naplněná, a takto i láska k moudrosti.

*Slavica Kroča, zakladatelka Nové Akropolis v České republice
a Eva Bímová, současná ředitelka*

Co je Nová Akropolis?

Je to škola Filozofie, která podporuje Kulturu a uskutečňuje Dobrovolnictví. Souvisí to s našimi principy. Ten první mluví o vytvoření jádra mezinárodního bratrství bez rozdílu rasy, barvy pleti, pohlaví, národnosti, sociální příslušnosti a víry, což je filozofie, která hledá lidskou podstatu bez ohledu na tyto rozdíly a která tíhne k Jednotě.

Druhý mluví o tom, že je důležité podporovat srovnávací studium filozofií, náboženství, věd a umění Východu a Západu. Souvisí s kulturou a s eklektickým postojem úcty a tolerance, kterého musíme dosáhnout.

A ten třetí říká: probádat nevysvětlené přírodní zákony a latentní síly v člověku a v přírodě, je možné ho dosáhnout prostřednictvím dobrovolnictví, svobodného a vědomého jednání ve vztahu k přirozenosti lidské bytosti a přirozenosti světa.

Tedy, kromě toho, že je Nová Akropolis školou filozofie na klasický způsob, je i mezinárodní organizací, která sdružuje asociace z více než šedesáti států. Národní organizace jsou přidruženy k mezinárodní a mají své vlastní stanovy v souladu se zákony každé země. Jejím mezinárodním posláním je bratrství, srovnávací studium a vztah člověka s přírodou, což znamená snaha o uvedení našich principů do praxe.

Proč dnešní svět potřebuje filozofii víc než kdy dřív?

Začnu citátem prof. Livragy: *Školy filozofie, jak se chápaly v klasickém světě, měly velmi široké zaměření. Objevovaly všechny možnosti lidského poznání a intuice. Pevně zapadaly do své historické doby používající to staré jako oporu pro nové a směle se pouštěly do vytváření budoucnosti. Připravovaly podobu kultur a civilizací.*

Už jsme zmínili význam slova filozofie, láska k moudrosti. Na klasický způsob znamená, že jsme hledači moudrosti právě proto, že ji nemáme, protože vše, co se pohybuje, hledá to, co postrádá. V situaci, v níž se nacházíme, když se den co den rozpoutávají války na všech úrovních, potřebujeme moudrost, abychom se v tomto světě vyznali. Potřebujeme poznání, abychom věděli, že narušujeme bratrství mezi národy a soužití člověka s jiným člověkem, s přírodou a celou naší planetou.

Moudrost je tím, co nám umožňuje pochopit pohyb života, což znamená smysl života. Jde o dosažení pochopení, cítění a žití, o směr, kterým se život ubírá, a o důvod tohoto směru. Proto byla ve svatyni v Delfách napsaná věta: *Poznej sebe sama a poznáš univerzum a bohy*, neboť staří Řekové se zabývali vztahy mezi univerzem, přírodou a člověkem.

Jak se mění člověk, který se dlouhodobě věnuje filozofii, jaké jsou jeho schopnosti?

Bude-li následovat moudré rady filozofů, kteří nám předcházeli, bude se věnovat rozvoji své identity, což znamená zušlechťování svých myšlenek, citů a činů, aby se stal lepší lidskou bytostí, nikoli ze sobeckého důvodu, ale proto, aby zlepšil i svět kolem sebe.

Jak může filozofie pomoci člověku v každodenním životě a jaký má přínos pro společnost?

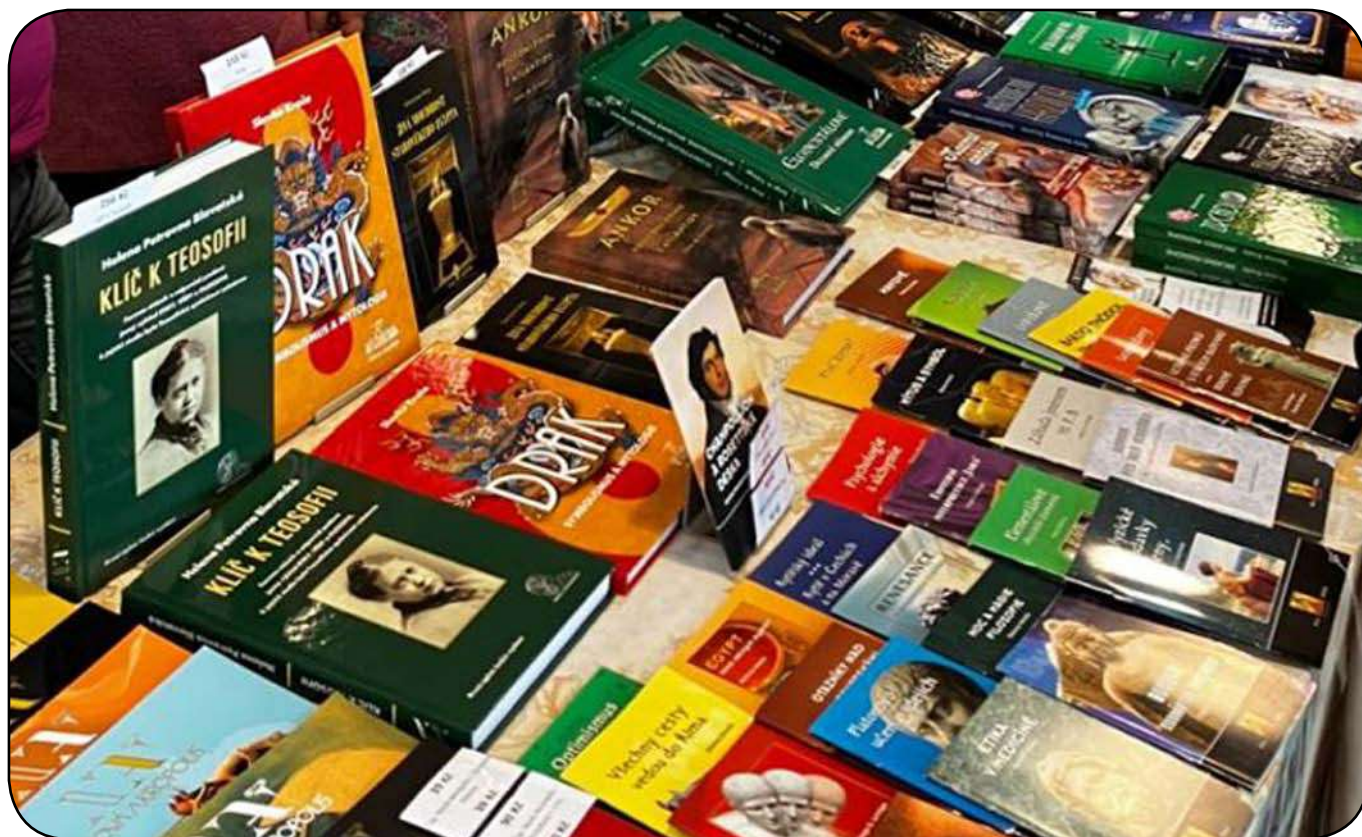
Je nutné navrátit člověku důstojnost. Je spojena s úsilím nezbytným pro rozvoj charakteru a ovládnutí nedostatků, které všichni máme, ale které se nám nelíbí. Je důležité rozvíjet vědomí, pomoci mu vytvořit pouta mezi světem a jednotlivcem, mezi tím velkým a tím malým, tím neviditelným a tím viditelným, mezi univerzem a lidskou bytostí. To vše umožňuje najít smysl života a kráčet tímto směrem, nahoru a kupředu, ale vždy s ohledem na ostatní. Proto prof. Livraga radil: *Pokus se žít takovým způsobem, že když opustíš tento svět, zanecháš ho lepším, než byl, když jsi na něj přišel.*

Nemůžeme nic zlepšovat, pokud se nejprve nezlepšíme my sami. A to je přínosem filozofie, moudrosti pro jednotlivce, který je potom též přínosem pro společnost. Čím uvědomělejší je člověk, tím uvědomělejší budou i lidé kolem něj.

Ale také nám umožňuje naučit se rozhodovat na základě toho, že máme v životě priority. Víme, na čem záleží, a co je nepodstatné. Protože až opustíme tento svět, nebudeme si moci s sebou vzít hmotný majetek, nýbrž pouze ten duchovní.

Změnila se Nová Akropolis od svých začátků až do současnosti a co zůstalo stejné?

To, co se mění, je forma, jako u všeho, co je hmotné. To, co se nemění, je obsah. Uvedu příklad: dříve jsme lepili plakáty, dnes máme weby a sociální sítě. Obsah plakátů a všeho na internetu je však stejný. Naše kurzy jsou stejné ve všech státech, kde Nová Akropolis existuje, přestože v každém z nich je jazyk, kterým se mluví, jiný.

Máte příležitost se setkávat se svými kamarády z jiných států?

Ano, máme mnoho příležitostí na různých mezinárodních kongresech a dobrovolnických, kulturních, filozofických či sportovních aktivitách. A přestože naši členové mluví různými jazyky, vždy najdou způsob, jak si porozumět a jak rozvíjet ono jádro bratrství, o němž mluví náš princip, protože aby se něco zrodilo, musí prvně existovat jádro.

Co na Vás ze všech cest za poslední roky nejvíce zapůsobilo?

Na jednu stranu to, že lidé mají stejné problémy a trápení bez ohledu na to, kde žijí. Také to, že přestože všichni žijeme na stejné planetě, máme jiný pohled na to, co se na ní děje. Ale na druhou stranu i to, že navzdory tomu všemu existují lidé, kteří se snaží najít společný jazyk a řešení všeho, co nás trápí.

Všichni jsme lidské bytosti a přejeme si žít důstojně. To lze, když pochopíme, že nejsme stejní a že právě tato různorodost vytváří nádhernou mozaiku, které říkáme lidstvo. Kdyby tato rozmanitost neexistovala, nebyla by to mozaika, která je obrazem, ale pouhá jednobarevná dlažba. A těší mě, že to někteří chápou a dávají přednost smysluplnému obrazu před jednotvárností.

Co Vás stále inspiruje, i po tolika letech působení, v oblasti filozofie, kultury a dobrovolnictví?

Moji učedníci a moji Učitelé. Učedníci proto, že se snaží být lepšími, a dokonce se čtyři z nich stali řediteli Nové Akropolis ve čtyřech státech. Učitelé, protože pokaždé, když studuji jejich slova, chápu lépe obsah a vždy nacházím další inspirace pro svou práci.

Jaká je vaše vize činnosti Nové Akropolis v budoucnosti?

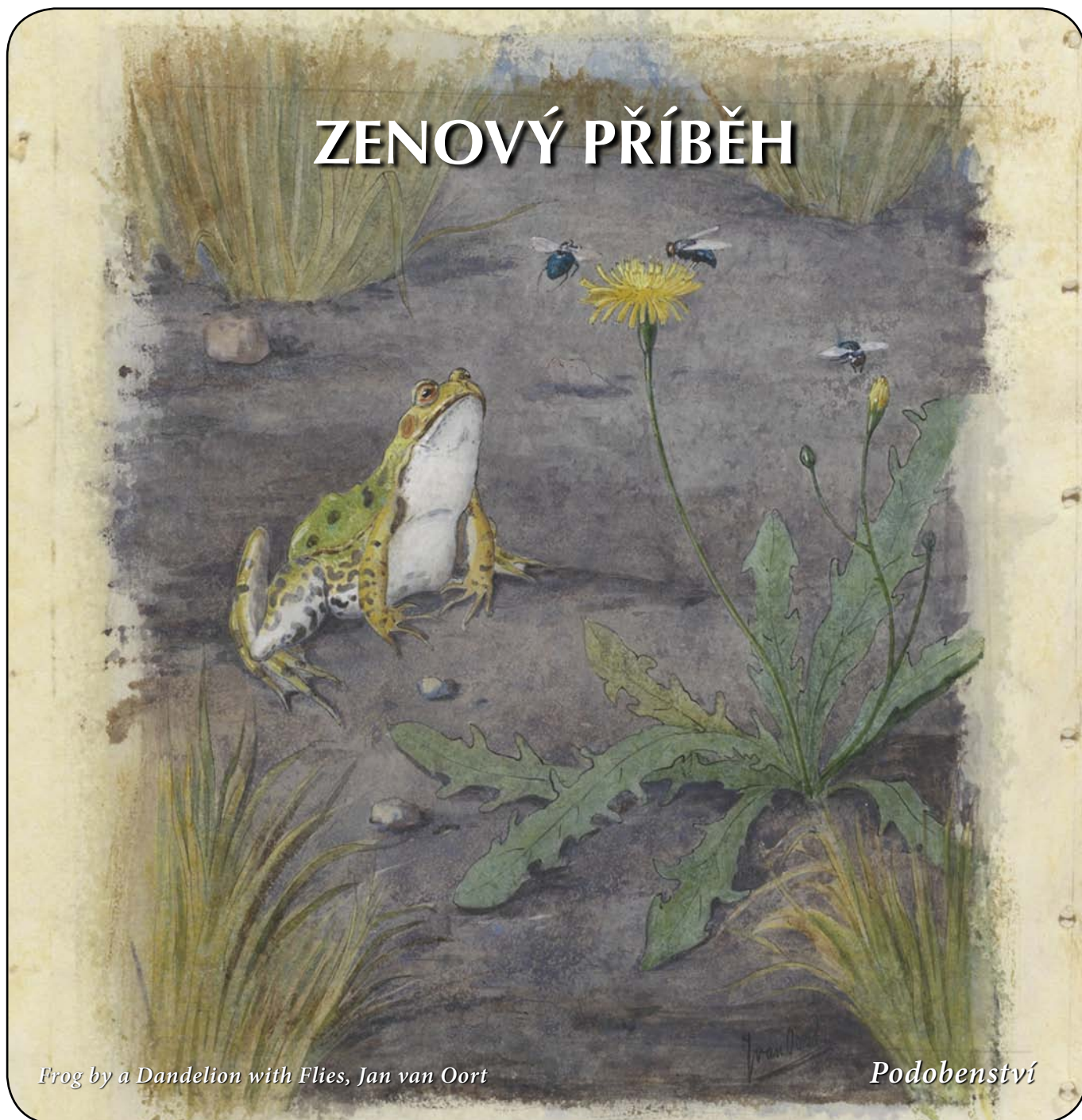
Nová Akropolis jsou lidé, a ne prostory. Proto se její členové musí stávat pořád hlubokomyslnějšími, aby jasně viděli to, co je jasné, což jim umožňuje rozvíjet vědomí. Musíme ukázat světu svou Identitu: uplatňovat filozofii prostřednictvím kultury a dobrovolnictví. Pokud nezkoumáme, nemůžeme zaujmout eklektický postoj a nemůžeme být šťastní a užiteční, a to nám zároveň umožňuje být uvědomělejšími.

Akro-polis, vyšší město, je v každém z nás. Je tím nejvyšším a nejlepším v nás, a tímto je užitečné i pro ostatní. Proto vždy musíme bojovat za ušlechtilé cíle. Svět to v dnešní době nutně potřebuje, aby překonal morální krizi, v níž se ocitl.

Redakce děkuje za rozhovor a blahopřeje ke 40. výročí. □

ZENOVÝ PŘÍBĚH

Frog by a Dandelion with Flies, Jan van Oort

Podobenství

Jeden muž se rozhodl, že založí květinovou zahradu. Zoral půdu a zasel semena mnoha krásných květin. Když však semena vyklíčila, zaplnila se zahrada nejen květinami, ale vyrostlo zde i mnoho pampelišek. Ať dělal, co dělal, byť se řídil mnoha moudrými radami jiných zahradníků, nedařilo se mu pampelišky vyhubit.

Nakonec se obrátil na zenového mistra, který byl současně mistrem zahradnického umění. Ten mu navrhnul celou řadu opatření, které muž postupně vyzkoušel. Ale bez úspěchu.

Nakonec se sešli, chvíli oba mlčeli a potom mistr řekl: *No, tak ti navrhuji, aby ses naučil mít rád pampelišky.* □

NÁHODA NEBO PŘÍČINNOST

Delia Steinberg Guzmán

Úzkost a obavy, které vyvolává to, že musíme čelit určitým nepříjemným skutečnostem, způsobily, že lidé přirovnávají život k hazardní hře: nic není s ničím spojeno, vše je pouhá náhoda, v níž jedni vyhrávají a druzí prohrávají. A takto v této „loterii života“ každé ráno sázíme na své štěstí a každý večer pláčeme, když nám štěstí nepřálo. K vlastním nedostatkům slabé vůle, lhostejnosti a psychické zbabělosti se přidává snadná výmluva na „zlý a krutý svět“, proti němuž člověk nemůže nic dělat.

Výsledek se zdá jasný: pokud žijeme v kosmickém nepořádku, v němž události následují jediný zákon náhody, proč se o cokoli starat? Věda a umění - nemluvě o náboženských rituálech - se tak omezují na „spekulace“ nutné k tomu, aby si člověk přivlastnil nějakou část štěstí, které život rozmarně rozdává. A při neúspěchu nikdy neexistuje osobní odpovědnost: za takovou situaci může krutý život a náhoda a lidské vědomí se stále více noří do ospravedlňování bezmoci tváří v tvář osudu.

Navrhujeme vyměnit pojetí náhody za pojetí příčinnosti, které je mnohem přesnější a zjiitelnější v celé přírodě. Hra příčin a důsledků by tedy propojovala skutky takovým způsobem, že by život byl dlouhým řetězem, kde každý článek má svůj vlastní smysl a souvislost, a to jak s článkem, který mu předchází, tak s tím, který po něm následuje.

Neexistují žádné nahodilé skutky. Vše z něčeho pochází a někam směřuje. Věda inteligentně hledá důvody jevů, které nás obklopují. Existuje vysvětlení pro den a noc, pro různá roční období, pro zázrak klíčení semínka, pro zrození fyzického života, pro tok řek směrem k moři, pro mraky, které se seskupují a pak se rozpouštějí v dešťové kapky...

Když však narazíme na záhadu, když nám chybí vysvětlení a když je naše chápání nedostatečné, raději se opíráme o berličku nestabilní náhody, než bychom připustili skrytou přítomnost zákona příčinnosti, který musíme teprve odhalit.

Každý z našich činů má důvod. Každé gesto, každý úsměv, každá slza, každý podnět k odvaze, každý pocit vnitřní síly, každý pocit soucitu a lásky pocházejí ze semínek jejich vlastní přirozenosti. A každý z našich činů také plodí účinek, který bude mít taktéž tu samou přirozenost, v logické souvislosti. Lásky pochází z lásky a plodí lásku; nenávisť pochází z nenávisť a plodí nenávisť.

Bez náhod a s příčinami jsme odpovědní za svůj vlastní osud. □

HRDINA V NÁS

Slavica Kroča

Kdysi jsem slyšela, že každý člověk nosí uvnitř sebe hrdinu, své malé obrněné Já, které každodenně bojuje ve prospěch zlepšení celku, jehož je součástí. Je to boj těžký a svízelný, avšak umožňuje stoupat po zázračném schodišti vedoucím k Duchovní hoře každého jednotlivce. A právě tento malý Hrdina nám otevírá brány k pochopení, ke ztotožnění se s hrdiny mytickými, skutečnými, legendárními nebo pohádkovými, a v myšlenkách bojuje po jejich boku. A stejně jako má jednotlivec svůj vzor v některém z hrdinů, mají i celé národy svůj archetyp hrdiny, který pro ně něco udělal, dobyl, vyřešil, stal se příkladem, ukazoval směr rozvoje a pokroku.

Tohoto hrdinu v našem nitru můžeme porovnat s olejovou lampičkou, která dobře svítí pouze tehdy, když v ní pravidelně měníme olej a pravidelně leštíme sklo. Je zbytečné mít olejovou lampičku, která kvůli jednomu z uvedených důvodů není schopna vyzařovat světlo.

Stejně tak je zbytečné mít hrdiny, pokud nejsme schopni brát si z nich příklad, následovat v praxi je samotné a jejich činy a vyhýbat se chybám, na které poukazují. Je zbytečné mít hrdiny, nejsme-li schopni pomocí jejich příkladu probudit hrdinu, který spí v nás. Hrdinové neexistovali náhodou a nebudou existovat pouze proto, abychom si o nich četli nebo vyprávěli za dlouhých zimních večerů svým dětem. Jsou příkladem správného způsobu žití, jsou povzbuzením ve chvílích bezradnosti, ve kterých ztrácíme orientaci a sílu vrhnout se do nových dobrodružství a úkolů, jež čekají, abychom je splnili.

Hrdinové jsou zdánlivě obklopeni množstvím, ale množství se k nim obrací zády, jakmile v nich objeví i onu druhou lidskou část, kterou všichni vlastníme. Hrdinové jsou zdánlivě osamocení, ale ve skutečnosti jim stačí společnost jejich Nesmrtelného Já, společnost moudrých slov a oddanost jiným hrdinům, kteří jsou pro ně příkladem a jedinou rodinou.

Hrdiny netrápí otázka smrti, nýbrž otázka života: jak ho co nejlépe prožít, aby v okamžiku smrti nemuseli sklánět hlavu proto, že by se nedokázali sami sobě upřímně podívat do očí. Jak udělat co nejvíce, avšak ne pouze pro sebe, ale i pro ostatní, kteří toho z jakéhokoli důvodu nejsou schopni.

My odejdeme, ale zůstanou na nás vzpomínky a zůstanou naše činy, aby o nás vyprávěly generacím, které budou následovat. Hrdina si je toho vědom, a proto se vždy snaží jednat ctnostně, snaží se, aby jeho slova byla v souladu s jeho činy, aby tyto byly prospěšné jak jemu, tak ostatním.

Prahu protíná řeka Vltava a ta je překlenuta několika mosty. Nejznámějším z nich je rozhodně most Karlův proslulý legendami, které o něm byly spřáděny, svým stářím, krásou a tím, že se stal výbornou cestou k procházkám. Je vyzdoben sochami, avšak jedna z nich, ta pro mne nejkrásnější, umístěná na pilíři při jeho boku na samém břehu řeky často ve své osamocenosti uniká pohledům procházejících lidí. Představuje rytíře s mečem v ruce a lvem u nohou.

Pouze ti, kteří znají české legendy, vědí, že to je Bruncvík se svým věrným lvem, jenž se už po staletí třpytí na státním znaku. Zázračný meč v Bruncvíkově ruce má chránit zemi před nebezpečím. Avšak nebyl vždy lev a meč, nebyl vždy rytíř... Jelikož hrdinské činy nespí doma v posteli a netkví v netečnosti, i Bruncvík se musel vydat na cestu za dobrodružstvím, která ho přivedla ke znaku, ale zároveň k sobě samému, neboť poznal, kolik vydrží, zjistil své meze a možnosti a odhalil to neznámé, co v sobě všichni ukrýváme.

Každý člověk na své cestě za poznáním naráží na nesčetné překážky, jak fyzického, tak psychického a duchovního typu. Každý filozof, milovník moudrosti, jenž se odhodlá objevit tajemství života a smrti zahalená rouškou nevědomosti, musí počítat s poznatky a událostmi příjemnými, ale i s námahou a tím, že často na konci svých sil bude muset z neznámých zdrojů svého nitra vytáhnout další „zásoby“ vůle a odhodlání, aby přivedl svůj úmysl ke konci a dosáhl cíle.

„Není těžké pro Ideál zemřít, ale žít každodenně,“ řekl filozof jménem Jorge Angel Livraga, a právě to je jedna z největších pravd, týkající se všech hrdinů světa: vytrvat až do konce, vydržet všechno a každodenně snášet odměny i nepřízně osudu s úsměvem, neztrácejíce síly, vědomi si cíle a Ideálu, pro který žijeme, zabíjejíce pochybnosti, jež se rodí ze skleslosti.

A co náš malinký bojovník, který spí v našem nitru a čeká na svou příležitost? Probudí se ještě v tomto životě, nebo bude i nadále lenořit?

Určitě se probudí, neboť každý je alespoň na okamžik hrdinou. Všichni jsme se alespoň jednou překonali a zatoužili po dobrodružství. Už však nestačí jen toužit: chce to činy a skutky. Překonávání se a odhodlání. Chce to vyrazit už dnes a nenechávat to na zítra, neboť by mohlo být pozdě.

Prahou teče řeka a je překlenuta několika mosty... A mnoha dalšími městy tečou řeky... A v mnoha dalších městech, na mnoha místech světa stojí sochy rytířů a hrdinů. A my kolem nich procházíme a občas si jich ani nevšimneme. A přece... jsou tady. Pro mě, pro tebe..., pro nás. Aby nám připomněly, že je proč žít, usilovat a snažit se. Že existuje cíl, který následujeme, nové a lepší zítra, jednoduše evoluce. A my máme za úkol ji naplnit, každý zvlášť a všichni společně. Pokud to však chceme dokázat, musíme začít teď hned, dnes, okamžitě.

Vzhůru do dobrodružství, hrdinové! ☐

KROKY PRO ZÍTŘEK

Slavko Kroča

Lidé nejsou zneklidňováni věcmi, nýbrž vlastními názory o věcech.
Epiktetos

Před téměř dvěma tisíci lety výše uvedený citát naplňoval duši proslulého stoika. Někteří i dnes „téměř“ stejným způsobem cítí tato slova, zatímco pro ostatní je to fráze, rčení, moudrá myšlenka, která patří staré, kdysi existující době.

Uděláme-li jen krátkou analýzu těchto slov, můžeme velice rychle zjistit odlišnost v chápání slova „věc“. V oné dávno minulé době bylo věcí vše, co obklopovalo člověka. Nepatřil tam člověk sám, ani Bůh v něm, ani lidský charakter, ani pojmy, kterými označujeme mnohá projevení se lidského ducha.

Tedy to, co měl na mysli moudrý Říman, vyjádřil v podobě dvou odlišných významů jednoho slova... Za prvé „věci, které můžeme ovlivnit“, je to v naší moci, a za druhé „věci, které nemůžeme ovlivnit“, není to v naší moci.

Z toho všeho dnes zbylo pouze prázdné slovo, ze kterého nevyzařuje ani úmysl, ani ochota pro pochopení našeho „názoru“ na „neklid“, který cítíme.

Na druhé straně, co my můžeme zanechat lidem, kteří jednoho dne budou o naší době mluvit jako o světě dávné minulosti? A právě to je ta nejdůležitější otázka, kterou si jako lidé musíme položit. Budoucí svět od svých předchůdců potenciálně očekává konkrétní činy, konkrétní kroky.

Stopy, které zanecháváme, se jednou stanou širokou stezkou, po které budou kráčet ti, již přijdou po nás. To je důvod, abychom žili teď to, co jednoho dne bude samozřejmostí pro miliony. A tato cesta začíná v okamžiku rozpoznání vlastní nedokonalosti. ▣

STAROVĚKÁ ALEXANDRIE JAKO INSPIRACE SOUŽITÍ, VZDĚLANOSTI A EKLEKTICISMU

Eva Bímová

„Krásná a nejkrásnější“ Alexandrie bylo oficiální označení města v dobách jeho největší slávy. Od čtvrtého století př. n. l. byla centrem vzdělanosti tehdejšího světa a zároveň křižovatkou a spojovacím článkem mnoha kultur a národů, které zde zapustily své kořeny. Ze všech možných koutů světa sem přijížděli slavní učenci, filozofové, vědci, umělci nebo lidé, kteří chtěli pouze na vlastní oči spatřit život a nádheru tolik opěvovaného města, v jehož ulicích zněly od rána do večera mnohojazyčné hovory.

Egypt se po dlouhém období své slávy ocitl v roce 343 př. n. l. pod nadvládou Perské říše. Veškerá moudrost a nádhera starodávného Egypta ustupuje do pozadí a zdá se, že tato civilizace již došla na konec své cesty. A přesto ještě plamínek moudrosti neuhasl a Egypt dostává naposledy možnost, aby přenesl své starodávné učení ostatním národům, které zde naleznou svůj domov a budou čerpat z jeho hlubokých pravd, jež vedly tento národ po tisíciletí. V roce 332 př. n. l. při svém tažení proti Persii přichází do Egypta velký vojevůdce Alexandr Veliký, zbavuje ho perské nadvlády a poskytuje mu svobodu, která umožnila Egyptu renesanci jeho moudrosti a mystiky.

Sen o založení města

Alexandr po dobytí Egypta toužil založit velké město, které by neslo jeho jméno. Jednou v noci měl prorocký sen, v němž k němu přistoupil šedovlasý muž důstojného vzhledu a zarecitoval mu verše: *Potom jest jakýsi ostrov tam v moři, jež velmi se vlní, před zemí egyptskou leží a Faros mu říkají jménem.* Jakmile se probudil, vypravil se na ostrov Faros a spatřil zde místo vynikající svou polohou. Rozhodl se řídit zjevenou radou a začal hned plánovat podobu města. A protože neměli po ruce nic jiného než ječmen, začali s ním na zemi rýsovat půdorys budoucího města. Po dokončení práce měl král z toho plánu radost, avšak náhle od blízké laguny přiletělo hejno ptáků, snesli se na ječmen a začali ho zobat, dokud všechen nesezobali. Alexandr byl velmi znepokojen tímto znamením, avšak věštci mu sdělili, že to znamená, že zakládá město, jež bude velmi bohaté a stane se útočištěm velmi rozmanitých lidí. A tak byl roku 331 př. n. l. položen základní kámen budoucího slavného města, jež ponese jeho jméno a stane se *zlatým šperkem mezi Východem a Západem*. Stavby města se ujal významný architekt Deinokrates z Rhodu.

Alexandr Veliký se dlouho netěšil z krásy a velikosti svého města, neboť v roce 323 př. n. l. umírá. Po jeho smrti převzal správu nad Egyptem Alexandrův vojevůdce a přítel Ptolemaios, a založil tak poslední

egyptskou dynastií Ptolemaiovců. Ptolemaios byl přijat jak Egyptany, kteří si zachovali kladný vztah k následovníkům Alexandra, tak i Makedonci a Řeky. Byl si vědom velikosti starodávné moudrosti, kterou vlastnil Egypt, a vždy vystupoval s velkou úctou k této tradici. Umožnil všem národům, aby zde žily podle svých vlastních tradic, a nikdy nenadřazoval jednu kulturu nad druhou, ale snažil se přistupovat stejně spravedlivě jak k Egyptanům, tak i k Řekům. Svým přístupem umožnil přirozené a nenásilné spojení západní a východní kultury a jejich neustálé vzájemné obohacování. Toto spojení bylo podpořeno i novým hlavním božstvem, které bylo uctíváno oběma národy. Za jeho vlády se Alexandrie stává hlavním městem Egypta.

Zrození nového Boha

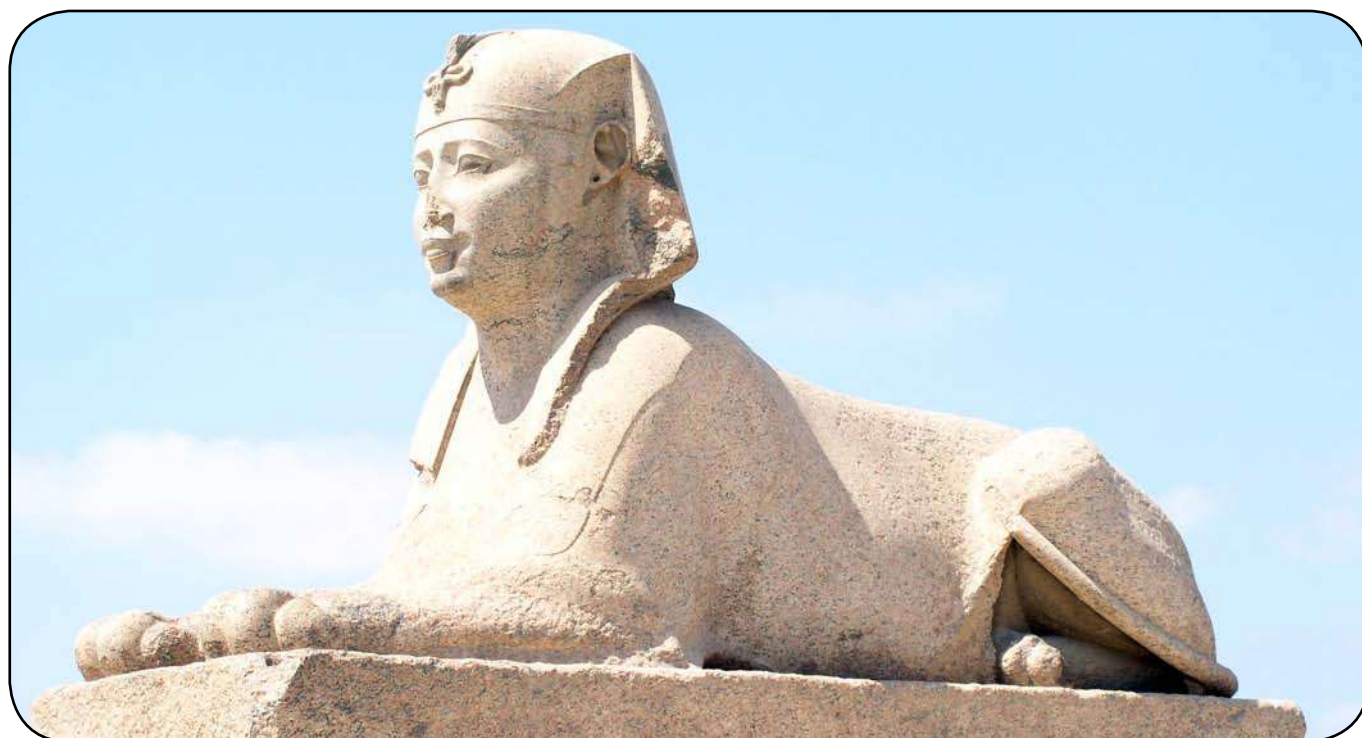
Stejně jako Alexandr měl prorocký sen o založení Alexandrie, Ptolemaiovi se jednou v noci zjevil bůh, který ho žádal, aby vypravil poselstvo do černomořské Sinópy a převezl odtamtud jeho sochu do Alexandrie. Na základě tohoto snu a po poradě s kněžími nechal Ptolemaios přepravit sochu boha, kterého začali uctívat pod jménem Seraphis. Tento bůh v sobě sjednocoval charakteristiky egyptského Osirida a Apida a řeckého Dia a Asklepia. Stal se ochranným božstvem i náboženským sjednocujícím prvkem mezi oběma národy. Vlastnil velkou léčivou sílu, která měla moc uzdravovat jak tělo, tak i duši.

Rozkvět města

Do Alexandrie, která se brzy stala metropolí celého Středomoří, stále přicházeli noví lidé, kteří se zde usazovali. Vedle sebe zde žilo se vzájemnou úctou a respektem mnoho národů: Egyptané, Řekové, Syřané, Libyjci, Židé, Etiopané, Peršané a další.

Ostrov Faros byl spojen s pevninou mohutnou hrází, která byla dlouhá sedm stadií (asi 1,5 km) a proto byla nazvaná Heptastadion. Po obou stranách hráze vznikly přístavy: důležitější východní přístav zvaný Portus Magnus a západní zvaný Portus Eunostos. Postavené město oddělovalo Středozemní moře od velkého jezera Mareotis, které bylo kdysi spojeno splavnými kanály s Nilem. Na tomto jezeře vznikl třetí, vnitřní přístav, který se stal místem velmi čilého obchodování. Z Egypta se přes Alexandrii vyvážela pšenice, papyrus, barevné sklo, tkaniny, a naproti tomu do Egypta proudilo ovoce, víno, koření, vzácná dřeva, masti, drahokamy, perly, hedvábí.

Deinokrates se ukázal jako velmi zručný a nadaný architekt. Ulice, i ty nejmenší, byly vytyčeny naprosto přímo a protínaly se v pravém úhlu. Výhodou tohoto rozvržení bylo, že do ulic mohl neustále proudit

od moře svěží severní vítr. Dvě velmi široké (30 m) a nádherné hlavní třídy vedoucí ke čtyřem hlavním branám v městských hradbách byly v noci osvětleny, stejně jako i brány a menší ulice. Podél ulic vedla krytá sloupořadí, tryaskaly zde nesčetné fontány a mezi množstvím uměleckých soch vyrůstaly nádherné paláce, soukromé domy, umělecké dílny a obchody. Nejkrásnější ozdobou byly rozlehlé parky a zahrady kvetoucí po celý rok. Byly tu velkolepé chrámy a svatyně. Důmyslný byl systém zásobování města pitnou vodou, kterou dodával kanál vedoucí z ramene Nilu do podzemních nádrží.

Nádhera tohoto města přinášela klid a harmonii všem, kteří zde žili, pracovali a vzdělávali se. Alexandrie tvořila nádherný domov pro všechny, kteří hledali poznání o věčných pravdách a zákonech, jež řídí Universum.

Ty, kteří připlouvali po moři, vítala Alexandrie světlem svého majáku proslaveného po celém světě. Maják stál na ostrůvku Faros, který je dnes již úplně spojen s pevninou. Se stavbou se začalo za vlády Ptolemaia I. a dokončen byl roku 280 př. n. l. za vlády Ptolemaia II. Maják se skládal ze tří částí. Nejnížší čtyřboká část byla nasměrována do čtyř světových stran, prostřední mající podobu osmistěnu, ukazovala směry nejdůležitějších větrů. V nejvyšší kruhové části bylo umístěno ohniště, jehož záře byla odrážena velkými dutými zrcadly. Světlo na moři bylo prý vidět ze vzdálenosti šedesát kilometrů. Údaje o výšce majáku se liší od sto dvaceti do sto osmdesáti metrů. Kupole majáku byla ozdobena obrovskou sochou boha moře Poseidona. Maják se bohužel zřítíl při velkém zemětřesení ve čtrnáctém století.

Alexandrijské Museion a knihovna

Do Alexandrie přijíždí v roce 308 př. n. l. athénský filozof a státník Demetrios Falérský, který na popud Ptolemaia I. začíná v Alexandrii budovat školu podle vzoru athénské Platonovy akademie. Jejich společným dílem se stalo slavné Museion, chrám Múz, kam začali přijíždět význační vědci, básníci, filozofové a další učenci, kteří zde pracovali pod ochranou Múz. Studovala se zde filozofie, historie, zeměpis, astronomie, fyzika, medicína, matematika a další obory. V čele Museia stál kněz jmenovaný králem a výdaje na provoz hradil přímo panovník. Učenci, kteří zde pracovali, měli zdarma zajištěný byt, stravu a byli osvobozeni od všech daní a služeb, aby mohli veškerý svůj čas věnovat své práci. V hlavní budově Museia se nacházel velký sál určený pro společné rozpravy. Dále zde byla kolonáda s lavičkami, kde se učenci procházeli a debatovali o různých otázkách. V palácové čtvrti v blízkosti Museia vznikla pro jeho potřebu zoologická a botanická zahrada, astronomická observatoř a anatomický ústav.

Důležitou součástí Museia se stala slavná Alexandrijská knihovna, která sloužila potřebám jeho učenců. Účelem knihovny bylo shromáždit veškerá díla napsaná v průběhu věků. Po celém světě sbírali egyptští

králové knihy pro svou knihovnu. Dokonce se vypráví, že všichni, kteří přijížděli do Alexandrie, museli před vstupem odevzdat všechny knihy, které s sebou přiváželi. Podle královského příkazu se obzvláště vzácné a cenné knihy odebíraly pro knihovnu a pro majitele se zhotovovaly kopie s poznámkou, která ověřovala, že kopie plně odpovídá originálu. Ptolemaiovcí tak vytvořili obrovskou knihovnu, která se postupem času rozrostla až na sedm set tisíc papyrových svitků. Alexandrijská knihovna zaměstnávala velké množství písařů, kteří pořizovali opisy pro potřeby knihovny nebo dřívější majitele, přepisovali zničené svitky, vydávali vědecké práce členů Museia a díla tehdejších alexandrijských spisovatelů a básníků. Velké množství svitků, které se nacházely v knihovně, bylo zapotřebí uspořádat. Této práce se ujal básník Kallimachos z Kyrény, který založil katalog knihovny. Katalog byl uspořádán podle literárních druhů: epika, lyrika, drama a řečnictví, a navíc každý druh byl uspořádán podle abecedního pořádku jednotlivých autorů. Ke každému autorovi připojil krátkou informaci o jeho životě. Katalog tvořilo sto dvacet knih. Brzy byla také založena druhá část knihovny, která se nacházela při slavném chrámu boha Serapida. Tato knihovna obsahovala 42 800 svitků, které byly přístupné nejen členům Museia, ale i široké veřejnosti.

V Museionu a knihovně pracovalo velké množství vynikajících vědců, umělců a filozofů, jako byli matematik a fyzik Archimedes; matematik Euklides, který zde napsal své třináctisvazkové dílo *Základy* (matematiky); slavný řecký malíř Apelles; filozof Straton; astronom Aristarchos ze Samu, který učil o heliocentrické soustavě.

Bohužel, dnes ze slavného Museia a knihovny nezůstala jediná památka. Roku 47 př. n. l. při bojích o Alexandrii stihla knihovnu největší pohroma. Julius Caesar rozkázal zapálit Alexandrii a obrovský požár se rozšířil i na knihovnu. V pozdějších dobách, kdy Egypt a Alexandrie již byly pod římskou nadvládou a zároveň křesťanství začalo nabývat na důležitosti, začal klesat význam Museia, knihovny a s ním i zájem o veškeré vědy, umění a filozofii. Museion bylo považováno za středisko pohanských učenců, proti kterým se obrátila nenávist.

Přestože doba mimořádné vzdělanosti a schopnost soužití pominuly, eklektický duch dřímal ve městě dál. Ve třetím století zde působil filozof Ammonios Saccas, který byl zakladatelem významného filozofického směru, neoplatonismu. Neoplatonismus eklekticky zkoumal veškeré tradice a poznání své doby a snažil se prokázat jeho spojení s jinými, mnohem staršími učenými. Hledal v těchto učeních společné prvky a poukazoval na existenci jedné univerzální pravdy, která se v nich projevuje. Tento nový filozofický proud přebírá velké množství platonských, pythagorejských, stoických prvků a také učení východní filozofie. A díky významnému Ammoniovu učedníkovi Plotinovi se později rozvíjí v Římském impériu.

Alexandrie ale bohužel ztrácí svou toleranci a duch soužití. Patriarcha alexandrijský Theofilos nechal v roce 391 se svolením římského císaře Theodosia vyhnat filozofy z města. V souvislosti s Theodosiovým dekretem o rušení nekřesťanských náboženských staveb byl zničen i chrám Serapida, který patřil k posledním útočištím filozofie a starodávného učení a kde v té době sídlil Museion. Za konec starodávné slávy Alexandrie jako významného eklektického města a vzdělanosti je považována smrt novoplatoničky Hypatie, která zde byla zabita fanatickým křesťanským davem roku 415.

Město se dnes pyšní novodobou knihovnou. Bibliotheca Alexandrina byla vybudována na místě, kde kdysi stával maják Faros, a její činnost byla zahájena v roce 2002. Jedná se o budovu válcovitého tvaru, která se sklání k moři a částečně je ponořena do umělého bazénu, v jehož vodách se zrcadlí. Svým tvarem snad může připomínat vycházející egyptské slunce, které rozhání tmu nevědomosti a přináší světu světlo moudrosti. Šikmo situovaná složitě tvarovaná střecha propouští nepřímé denní světlo do čítáren a ochoz připomínající šíp spojuje knihovnu s Alexandrijskou univerzitou. Obklad z asuánské žuly je ozdoben hieroglyfy a dalšími písmeny abeced všech světových jazyků. V komplexu knihovny se také nachází egyptské muzeum, muzeum vědy, muzeum kaligrafie, planetárium, mezinárodní knihovnická škola a laboratoř vybavená nejmodernější technologií pro restaurování a údržbu starých rukopisů a tisků.

Alexandrie se navždy zapsala do historie jako město, které umožnilo přirozené soužití mnoha národů, náboženství a kultur ve vzájemné úctě a respektu. Můžeme snad doufat, že moderní Alexandrijská knihovna bude připomínat tuto ideu, která v dnešním světě tolik chybí. A můžeme se také inspirovat filozofickými myšlenkami, které se zde zrodily, eklekticismem, který otevírá cesty k lidskému soužití, otevřeností k novým myšlenkám a úctou k moudrosti prověřené staletími. □

Z použité literatury:

Váchala, B.: 77 zajímavostí ze starého Egypta, Albatros, Praha 1989.

Zamarovský, V.: Za sedmi divy světa, Albatros, Praha 1986.

Zamarovský, V.: Bohové a králové starého Egypta, Mladá Fronta, Praha 1979.

Arrianos, F.: Tažení Alexandra Velikého, Svoboda, Praha 1972.

Świderková, A.: Tvář helénistického světa, Panorama, Praha 1983.

Hypatia Teaching at Alexandria, Robert Trewick Bone

PROGRAM AKTIVIT

ZÁŘÍ – ŘÍJEN

**FILOZOFIE HÉDONISMU:
HLEDÁNÍ ŠTĚSTÍ**
Přednáška

**CESTA SRDCE: SETKÁNÍ
S BUDDHOU A SOKRATEM**
Přednáška

PSYCHOLOGIE NÁVYKŮ
Přednáška

BHAGAVADGÍTA A VNITŘNÍ BOJ
Přednáška

PRAKTICKÁ RÉTORIKA
Kurz

**STOICISMUS
V MODERNÍM SVĚTĚ? PROČ NE!**
Kurz

VNITŘNÍ SÍLA
Kurz

PRAKTICKÁ PSYCHOLOGIE
Kurz

PŘEDNÁŠKA NA YOUTUBE

O SNECH A SNĚNÍ
On-line přednáška

SLEDUJTE NÁS

[@NovaAkropolis](https://www.youtube.com/@NovaAkropolis)

[Nova.Akropolis.Ceska.republika](https://www.nova.akropolis.ceska.republika)

KURZ FILOZOFIE PRO ŽIVOT

Chtěli byste lépe poznat sami sebe a svět, který nás obklopuje? Máte otázky a hledáte odpovědi? Existuje více cest, jak je najít. A jednu z nich odjakživa nabízí filozofie. Když se dnes řekne slovo filozofie, často si představíme teoretickou disciplínu odtrženou od praktického života. Tento kurz vám přiblíží filozofii takovou, jaká ve své podstatě je: srozumitelnou a užitečnou v našem každodenním životě.

Filozofie pro Život

**PŘÍRODNÍ FILOZOFIE
ČLOVĚK A UNIVERZUM
ODKAZ DÁVNÉ INDIE
ZÁHADY TIBETU
BUDDHISTICKÁ FILOZOFIE
MOUDROST ČÍNY
VÝZVA ŽIVOTA VE SPOLEČNOSTI
PLATON A „MÝTUS O JESKYNI“
ARISTOTELES
PLOTIN A NEOPLATONICKÁ ŠKOLA
DŮLEŽITOST VÝCHOVY
EGYPT
ŘÍM A STOIKOVÉ
DĚJINY, PAMĚŤ A ZKUŠENOST
DĚJINY A MYTOLOGIE
HISTORICKÉ CYKLY
SVOBODA A OSUD**

Součástí kurzu jsou cvičení rozvíjející schopnosti člověka:

**POZORNOST
KONCENTRACE
PAMĚŤ
IMAGINACE
VŮLE atd.**

PODROBNOSTI NA ODKAZU **ZDE**

KURZ

Filozofie pro Život

**„Vždy lze kráčet kupředu,
vždy se lze více a více zdokonalovat.“**

Jorge Ángel Livraga

NOVÁ AKROPOLIS
MEZINÁRODNÍ ORGANIZACE

FILOZOFIE
KULTURA
DOBROVOLNICTVÍ

www.akropolis.cz